

Grozīs IIN likumu (2) 3/47/21

Projektu vadītāja nodokļu konsultāciju nodaļā, PwC Latvija
Viktorija Volta

Direktore nodokļu konsultāciju nodaļā, personāla un organizāciju pārveides pakalpojumu vadītāja Baltijā, PwC Latvija
Irēna Arbidāne

Pagājušajā nedēļā publicētā raksta [nobeigums](#).

600 eiro limitā iekļautie attaisnotie izdevumi

Likumprojektā precizēts, ka attaisnotie izdevumi par ģimenes locekļiem ir iekļaujami gada ienākumu deklarācijā (GID) tikai tad, ja tie nav iekļauti cita ģimenes locekļa deklarācijā. Praksē konstatēts, ka nodokļa maksātāji kļūdaini izprot šo regulējumu, uzskatot, ka gan pats nodokļa maksātājs, gan viņa ģimenes locekļi ir tiesīgi katrs savā GID par vienu un to pašu personu piemērot 600 eiro attaisnotos izdevumus.

Lauksaimniecības zeme

Šobrīd **IIN likums** paredz, ka ar IIN neaplied ienākumu no tāda nekustamā īpašuma (NĪ) atsavināšanas, kurš pēc lietošanas mērķa ir lauksaimniecības zeme, izpildoties likumā noteiktiem kritērijiem.

Likumprojektā noteikts – ja NĪ sastāvā ir ēkas un būves, mežs vai cita veida zeme (piemēram, purvi vai zeme zem ūdeņiem), tad IIN atbrīvojumu piemēro, ja NĪ atsavinātājs iesniedz VID sertificēta NĪ vērtētāja sniegtu vērtējumu, kurā norādīta ne tikai NĪ kopējā tirgus vērtība, bet arī tirgus vērtība atsevišķai NĪ daļai – lauksaimniecības zemei. Tādā gadījumā IIN atbrīvojuma piemērošanai ņem vērā uz lauksaimniecības zemi attiecināmās NĪ tirgus vērtības daļas īpatsvaru NĪ kopējā tirgus vērtībā.

Ja NĪ sastāvā nav ēku vai būvju, bet atsavina NĪ, ko veido lauksaimniecībā izmantojama zeme un mežs vai cita veida zeme (piemēram, purvi vai zeme zem ūdeņiem), tad atbilstoši likumprojektam IIN atbrīvojumu piemēro lauksaimniecībā izmantojamai zemei proporcionāli tās tirgus vērtības īpatsvaram NĪ kopējā tirgus vērtībā atbilstoši sertificēta NĪ vērtētāja vērtējumam vai, ja nodokļa maksātāja rīcībā nav šāda vērtējuma, tad līdzšinējā kārtībā – proporcionāli tai zemes platības daļai, kura pēc lietošanas veida ir lauksaimniecībā izmantojama zeme.

Neapliekamais minimums

Likumprojekts palielina gada maksimālo diferencēto neapliekamo minimumu un pensionāra neapliekamo minimumu. 2022. taksācijas gadā tas palielināsies pakāpeniski: no 1. janvāra līdz 30. jūnijam – 350 eiro mēnesī, bet no 1. jūlija – 500 eiro mēnesī.

Profesionālo sportistu ienākums

Šobrīd likums paredz algota darba ienākumam no profesionālā sporta piemērot 20% IIN rezumējošā kārtībā, t.i., iesniedzot GID. Tātad ienākuma izmaksātājam, kam nav iesniegta algas nodokļa grāmatiņa, jāpiemēro 23% likme, rezumējošo 20% likmes piemērošanu atliekot līdz GID iesniegšanas brīdim.

Likumprojekts paredz, ka taksācijas gada laikā (ik mēnesi, nevis tikai retrospektīvi, kā to paredz šī brīža regulējums), aprēķinot IIN no profesionālā sportista algota darba ienākumiem, piemēro 20% likmi.

IIN piemērošana nomātam personālam

Likumprojekts precizē – aprēķinot IIN no nomātā personāla ienākuma, ņem vērā VSAOI un līdzīgus citu ES/EEZ valstu normatīvajos aktos noteiktos maksājumus.

Likumu plānots papildināt ar normu, kas nosaka, ka personāla nomnieku identificē, ņemot vērā atsevišķa darījuma vai darījumu kopuma ekonomisko saturu un būtību, nevis tikai juridisko formu, tostarp izvērtējot, vai nomnieka noslēgtā līguma ar iznomātāju rezultātā personāls tiek nodots citai personai, lai veiktu darbības saistībā ar šīs citas personas saimniecisko vai profesionālo darbību Latvijā vai ārvalstī (tādā gadījumā par personāla nomnieku atzīstama šī cita persona, kuras labā personāls veic darbu).

Mikrouzņēmuma nodokļa maksātāji

Saskaņā ar **Mikrouzņēmumu nodokļa (MUN) likuma** grozījumiem no šā gada 1. janvāra MUN var attiecināt tikai uz mikrouzņēmuma īpašnieku. Proti, likumprojekts paredz **IIN likumā** aizstāt vārdus “mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja darbinieks un īpašnieks” ar vārdiem “mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs”.

Tā kā ar šā gada 1. jūliju attiecībā uz mikrouzņēmumā nodarbinātām personām to algota darba ienākumam no mikrouzņēmuma piemēro darbaspēka nodokļus vispārīgā kārtībā, likumprojektā ietvertās normas paredz, ka mikrouzņēmumā nodarbinātām personām, nosakot to ar IIN apliekamo ienākumu, ir tiesības piemērot neapliekamo minimumu, atvieglojumus un attaisnotos izdevumus.

Attālinātā darba izdevumi

Grozījumi vēl uz vienu gadu pagarina pārejas noteikumu 159. punkta darbību. Tātad arī 2022. taksācijas gadā nodokli nepiemēros ar attālinātā darba veikšanu saistītiem darbinieka izdevumiem, ko atbilstoši **Darba likumam** sedz darba devējs, ja to kopējais apmērs mēnesī par pilnas slodzes darbu nepārsniedz 30 eiro.

Autoratlīdzības

Autoratlīdzību saņēmēji drīkstēs neregistrēties kā saimnieciskās darbības veicēji arī 2022. gadā. Nodokļa maksātājiem, kas turpinās saņemt autoratlīdzības 2022. gadā, līdz 2023. gada 28. februārim būs jāiesniedz autoratlīdzības saņēmēja 2022. gada deklarācija un nepieciešamības gadījumā jāpiemaksā nodoklis rezumējošā kārtībā līdz 2023. gada 23. jūnijam. GID būs jāiesniedz, ja ienākums:

1. saņemts no vairākiem izmaksātājiem un kopā pārsniedz 25 000 eiro;
2. gūts ārvalstīs vai no tā nav bijis jāietur un nav ieturēts nodoklis.